

**Universitatea Babeș–Bolyai
Facultatea de Istorie și Filosofie
Școala Doctorală de Filosofie**

Conferința doctoranzilor

Cercetări filosofice doctorale în societatea bazată pe cunoaștere

**Conferință organizată în colaborare cu:
Departamentele de filosofie,
Centrul de Filosofie Antică și Medievală,
Centrul de Filosofie Aplicată**

vineri, 4 mai 2018

Rezumate

Drd. Iolanda – Georgiana Anastasiei (anul 1, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Impactul relației artist–galerie asupra artei contemporane. O analiză a tipurilor de colaborare

A stabili o definiție exactă a modului de colaborare dintre artiști și galeriile actuale este un lucru anevoios din moment ce arta contemporană stă sub semnul unor pluralități de abordări și viziuni artistice. Cel mai bun indicator al coexistenței unor forme de artă foarte diferite îl reprezintă galeriile de artă contemporană având în plus capacitatea de a releva impactul unor factori sociali sau instituționali asupra artei. Astfel, miza cercetării ce o propun nu este exclusiv o definiție exactă a relației dintre artiști și galerii în lumea artei, ci și, mai degrabă urmăresc în ce măsură colaborarea dintre cele două părți este capabilă să transforme lumea artei contemporane.

Într-un volum recent, *Who's Afraid of Contemporary Art*, editat în 2017 de către curatorul asistent de la Muzeul Guggenheim, Kyung An și Jessica Cerassi, managerul galeriei londoneze Carroll/Fletcher, cei doi autori se întreabă (cu privire la rolul galeriilor), dacă nu cumva galeriile vor fi „the Next Big Thing” pentru arta contemporană. Referitor la relația dintre galeriile de artă contemporană și artiști, cei doi fac o afirmație ce mi-a atras atenția și m-a motivat să cercetez mai atent subiectul, și anume: „În cea mai bună formă a lor, relațiile dintre galerii și artiști sunt fondate mai mult pe o admirație reciprocă decât pe un interes monetar.” (An, Cerassi, 2017, p.71). Pentru a vedea în ce măsură această afirmație ar putea fi una validă și se pretează la situația actuală a lumii artei globale, consider că este nevoie de o aprofundare a variabilelor relației dintre artiști și galerii. Trebuie ținut cont totodată,

că putem avea cadre distincte care pot crea modalități diferite de relaționare. Nu asistăm neapărat la o unificare a tipurilor de colaborări. Așadar, având în vedere flexibilitatea lumii artei contemporane și tranziția sa permanentă, ca să putem configura un portret provizoriu al relației dintre artist și galerie este nevoie să clarificăm mai întâi o serie de aspecte ale acestei relații. Cum ajung să colaboreze artiștii cu galeriile? Cine pe cine alege? Cum se poate menține o relație durabilă între artist și galerie? În ce măsura arta produsă de artist este afectată de programul și intențiile de dezvoltare ale galeriei? Se poate ajunge la o constrângere a creativității artistului? Sau, se inserează o relație de putere între artist și galerist? Și, dacă da, atunci cine deține puterea? Acestea sunt o serie de întrebări la care studiul de față va încerca să răspundă având ca reper literatura de specialitate.

Drd. Ramona Nicoleta Arieșan

(anul 2, prof. univ. dr. Veress Carol)

Dimensiunile și afinitățile jocului

Atât în filosofie cât și în artă, există substraturi subtile sau invizibile, uneori imperceptibile, care pot fi tangibile sau intangibile. În funcție de perspectiva noastră sau prisma prin care percepem sau privim lucrurile sau obiectele, totul se modifică în cele din urmă. Jocul, în viața noastră, are un rol foarte important, care poate fi nu doar constructiv ci și distructiv (și când mă refer la cuvântul distructiv, vom lua în considerare câțiva factori importanți, care vor influența în mod subit sensul vieții noastre, afinitățile dintre noi ca și ființe umane, ca și persoane, ca și individ..., însă dimensiunile nu numai ale jocului, fie el metaforic, artistic, filosofic, etc., ci și ale hermeneuticii, în anumite ipostaze, de la trecut la prezent și înspre viitor, traversează acele imagini ale unei vieți care se închide sau se dizolvă ca într-o stare febrilă sau de halucinație), ce reprezintă acordul dintre extaz și agonie. Amintirea jocului, probabil că pentru unii nu este decât o discrepanță pe care o sesizează, fără a o deosebi de ceea ce este efemer sau ludic, ceea ce oarecum aparține sufletului sau unei permanențe care conține și elemente de continuitate.

Nu există nostalgie mai mare decât cea incendiară, cea a unui filosof sau a unui artist, necontemplat. Fiecare se identifică, oarecum, prin filosofie și artă, prin transpunerile ideologiilor contemporane, astfel simbolizând acea aspirație a purității sufletului și a libertății care pentru mulți dintre noi întârzie. În esență, încercăm să trecem peste acele concepte definitorii ale afinității și ale dimensiunilor jocului, cele care nu fac altceva decât să ne îndoctrineze sau să ne facă indiferenți (tensiunea dintre a trăi și a exprima, tensiunea dintre a percepe și a extinde). Tensiunea dintre a exista, a fi conștient și a fi capabil se conturează în momentul în care acceptarea de sine transformă și exprimă starea interioară, indiferent de calitatea indestructibilă a ego-ului, a alter ego-ului sau a super-ego-ului. Experiențele și procesul care ne duc înspre emancipare, înregistrează acțiunea nu numai a omului sau a echilibrului, dar și a conceptului în sine, care subliniază atât efortul său cât și momentele petrecute atât în artă cât și în filosofie, atunci când deschiderea perspectivelor nu limitează ancorarea sau detașarea noastră din realitatea cotidiană. Există o transformare subită, care idealizează un fel de concept, la un moment dat. Considerând mai multe direcții ale unei percepții sau activități asupra sa „– *accedem însă mai ușor și mai firesc la explicațiile metamorfozelor petrecute în creația literară și artistică, în raporturile dintre ele.*”¹

Ne mistuie gustul vieții și idealul în interior. Realitatea ca și prezență care se manifestă permanent între noi și totuși în ciuda unei aparențe improvizate, ne face să refuzăm sau să credem că acel concept care generalizează arta, muzica, filosofia sau literatura, nu face altceva decât să elaboreze evocările frecvente care conturează atât percepția cât și perspectiva. Perspectivă exprimată prin tot ceea ce ne definește. Ceea ce ne sfâșie poate fi infantil sau contemporan. Nu există decât acele cugetări interioare exprimate prin artă, filosofie sau hermeneutică. Răbdători fiind, ne mulăm precum un obiect, pro sau contra, când în anumite

cazuri ni se cere, oarecum, iluzia moralei sau acea exuberanță vivace a unui ideal, dar având în vedere unele opoziții sau circumstanțe, decădem subtil.

Eliminând paradoxul în care trăim, reușim să îndepărtăm și să dizolvăm barierele dintre real și ireal, dintre cotidian și o lume de vis (compusă din artă, muzică, literatură, filosofie, etc.), putem pași într-o altă dimensiune, fiind în același timp ancorați în realitate. Avem posibilitatea de a evada dintr-o lume pustie în care mizantropul trăiește un joc exprimat prin intermediul artei, astfel încât afinitățile devin ceva ce depășește orice adevăr imuabil. Există totuși, indiferent de afinități și de dimensiuni, o logică interioară, o consecvență a trăirilor care se reflectă prin intermediul jocului, formând un spectru neuniformizat și complex.

¹ Mihai Nadin, „Arta de a trăi”, Editura Eminescu, 1972, p. 153

Drd. Oana Cătălina Bucur

(anul 1, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Relația corp–identitate–feminism în artă

Lucrarea urmărește să aducă în discuție modul în care se articulează reciproc conceptele de corp, identitate și feminism pe tărâmul artei. Obiectul acestei lucrări este de a susține faptul că cele trei concepte sunt interdependente, ele se susțin și se sprijină reciproc în propria determinare. Analiza noastră urmărește în mod principal relaționarea care apare din analiza în câmpul artei, implicațiile la nivel social fiind secundare.

Drd. Adriana Bun

(anul 3, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Infancy și experiența limitelor limbajului

În această conferință voi începe prin a vorbi despre noțiunea de infancy pentru ca în final aduc în discuție o posibilă legătură a acesteia cu noțiunea lacaniană de lalangue.

Pentru Agamben, o experiență primară, departe de a fi subiectivă, poate fi doar ceea ce apare drept înaintea subiectivității și, prin urmare, a limbajului, adică o experiență lipsită de cuvinte, un infancy uman. În acesta direcție, o teorie a experienței devine o teorie a lui infancy.

Infancy nu este ceva care din punct de vedere cronologic precede limbajul, nu este un paradis pe care într-un anumit moment îl părăsim pentru a putea vorbi, ci coexistă cu limbajul și este un experimentum linguae în care limitele limbajului nu se găsesc în afara sa, ci într-o experiență a limbajului ca atare, în pura sa auto-referință.

Pornind de la problema lui infancy în calitatea sa de stare pre-subiectivă în care infancy și limbajul se referă unul la celălalt, într-un cerc în care infancy este originea limbajului, iar limbajul originea lui infancy, este de văzut legătura acestuia cu noțiunea lacaniană de lalangue.

Lalangue provine de la latinescul lalare, actul de a cânta „la, la” infanților pentru a-i adormi. Termenul desemnează și gângureala infantului care încă nu vorbește. Lalare este un sunet separat de sens, însă nu și separat de starea de satisfacție a infantului.

Lalangue evocă discursul care este transmis înainte de structura sintactică a limbajului și de limba maternă.

Drd. **Georgiana Buț**

(anul 2, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Medii, situații, spații, instalații, expoziții

În 1954, Friedrik Kiesler expune la Sidney Janis Gallery din New York elemente picturale unite tematic, montate într-o singură încăpere, inclusiv pe pereți și podea. „Galaxies”, cum a fost numită expoziția din 1954, vine după ce designerul vienez experimentează cu crearea unor spații expoziționale colaborative. Ideile lui Kiesler sunt confirmate și întărite de artistul rus El Lissitzky, al cărui „Cabinet Abstract” din 1928, o încăpere concepută pentru a expune lucrări expresioniste, este concretizată ca o lucrare de artă în sine, iar „Proun Room” (1923) transferă imaginea picturală din „Proun Paining” în spațiul tridimensional al galeriei.

Kiesler și Schwitters apar în mod repetat în încercările de istoricizare (fie teoretică, fie prin intemrediul studiului expozițional) a *installation art*. Alături de lucrarea „Merzbau” a lui Schwitters, instalația expozițională „One Mile of String” realizată de Duchamp pentru expoziția „First Papers of Surrealism” (1942) este considerată de istorici de artă ca premergătoare genului artistic pe care Allan Kaprow îl practica în anii 1950 și care va fi consacrat în deceniile următoare de galerii și muzee sub numele de *installation art*. Lucrări multi-media de dimensiunea unei încăperi, acestea sunt imersive, site-specific și, de multe ori, interactive. Kaprow le numește *medii (Environments)*, dar acest tip de practică era numit și „expoziție”, sens în care trebuie înțeleasă întrebarea lui Daniel Buren din 1979: „Hasn't the term *installation* come to replace *exhibition*?”

Din perspectiva studiului expozițiilor, toate aceste întâlniri ale instalației expoziționale cu *installation art* — și, în mod extins, cu ceea ce Rosalind Krauss a numit „opere ale condiției post-mediu”, iar David Carrier, „arta post-atelier” — au transformat modul de lucru cu spațiul expozițional și percepția expoziției în sine. Prin natura unor asemenea abordări, artiștii au apelat la spațiul expozițional pe care, într-un anume sens și l-au apropiat, împreună cu tehnicile de expunere. Urmărind traseul parcurs de artiști în secolul XX până la „lucrare-ca-expoziție”, studiul de față poziționează aceste practici artistice mai mult sau mai puțin disparate, ca fenomen ce a făcut posibilă concepția „expoziției-ca-lucrare” din practica artistică și curatorială de mai târziu.

Drd. **Slava Caramete**

(anul 2, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Heterotopie și stare de excepție

Concept evaziv, lansat de M. Foucault în legătură cu un text din J.L.Borges, heterotopia e „celălalt loc”, un spațiu asignabil alterității pluridimensionale, un laborator în care ordinea lucrurilor este sistematic reexaminată, cu efecte uneori alienante, disruptive, tulburătoare. Proteică și ubicuă, heterotopia juxtapune într-un singur spațiu elemente adesea incompatibile, încapsulează discontinuități spațio-temporale și interferează derutant cu alte spații. Nici utopie, nici distopie, ea e liantul paradoxal al realității; o realitate în care tentațiile, convingerile, ideologiile, dogmele coagulează sau ostracizează, scriu și rescriu istorii alternative. Dacă, așa cum ne avertizează G.Agamben, starea de excepție — ea însăși, la origine, o (pseudo)heterotopie cu ambiții monopolizatoare — pare să devină paradigma de guvernare a lumii contemporane, atunci heterotopia e sortită să sucombe în magma toxică a homotopiei ce uniformizează excesiv, erodează fundamentele libertății și impune o grilă imuabilă de lectură a lumii. Deconcertantă, subtilă, sofisticată, interpretabilă, contradictorie, heterotopia e ilustrarea potențialului de explorare a spiritului; cantonarea în starea de excepție echivalează, dimpotrivă, cu rapacitatea reprobabilă a colonizării, cu confiscarea ilegală a dreptului la insularitate. Heterotopia e o „lume în lume”; e reperul virtual reificat ce dă măsura permeabilității, libertății și conștiinței, nu doar prin includere, ci și

prin excludere. Revendicarea și asumarea ei critică, temperată, pot fi vectorii salutari de demistificare a stării de excepție cu al cărei spectru amenințător ne confruntăm.

Drd. **Luciana Cioca**

(anul 1, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

De la *inceptor* la *magister*: istoria chestiunilor vesperiale la universitățile medievale

În urma încheierii anilor de studiu și de predare a Bibliei și a Sentințelor lui Petrus Lombardus, ultima etapă academică supune examinării minuțioase a întregului corp al facultății competențele studentului care, acum numit *inceptor*, se angajează în două dezbateri finale succesive: chestiunea vesperială și aulica. Proiectul de față își propune să analizeze prima dintre acestea, chestiunea vesperială. *Vesperae* (sau *quaestiones vesperiales*, sau *disputationes vesperiales*) reprezentau prima etapă a acestui proces. Acestea erau ținute după-amiaza (de unde și numele vespera), când candidatul avea rolul de a răspunde la chestiunile propuse spre dezbateri, demonstrându-și astfel abilitatea de a trata un subiect și de a-și argumenta poziția. Numărul textelor care mai supraviețuiesc astăzi în manuscrise sau ca mențiuni în ediții deja publicate este foarte mic, însă datorită faptului că această zonă a fost neglijată până acum, oportunitățile de studiu sunt foarte consistente. Catalogarea, editarea, analiza conținutului acestor texte sunt, astfel, etapele de bază în recrearea acestui moment academic și în completarea unui spațiu gol din istoria universitară medievală.

Drd. **Alina Ciric**

(anul g3, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Despre imemorial la Emmanuel Levinas

Pentru Emmanuel Levinas, imemorialul este timpul despre care nici o amintire nu se poate produce, sau, altfel spus, un timp care nu intră în temporalizarea în prezență, fiind locul prin excelență destinat transcendenței Ileității de unde sunt proferate apelul original și responsabilitatea pentru celălalt, fără a exista un acces al conștiinței în această sferă imemorială. Levinas nu precizează totuși dacă imemorialul poate fi accesat prin sinteze pasive la nivel de Inconștient fenomenologic. În măsura în care Ileitarea reprezintă stranietatea și epifania unicității chipului care are totuși o manifestare activă ca „vizitare”, ca apel, ca întrerupere a continuității temporale, înseamnă că imemorialul Ileității poate fi accesibil ca dimensiune diacritică unei discontinuități (ca proto-temporalizare) în cadrul însăși al continuității temporale. Această interpretare este susținută de hermeneutica diacritică ai cărui principali reprezentanți sunt Paul Ricoeur, Jean Greisch și Richard Kearney.¹ Această hermeneutică ar reuși să spațializeze *hiatus*-ul între *Același* și *Altul*², să îl împlinească fără a-l totaliza, ca diacronie. Distanța între *Același* și *Altul*, dintre orizontalitate și verticalitate ca diacronie și întoarcere spre epifania chipului înseamnă trasarea unei căi de mijloc între extreme care presupune o „inter-comuniune între sine distincte dar nu incomparabile de-a lungul unui dia-logos al sinelui însuși ca un altul”.³ De aceea, propunem Ileitarea ca o a treia cale, sub forma unei *stranietăți* a chipului nefiind nici o imanență ontologizantă, nici o transcendență absolută, ci o *urmă* fenomenologică a Infinitului în finit. În termeni richirieni, urma fenomenologică ar însemna o amprentă fenomenologică a fenomenologicului în simbolic sau o transpoziție arhitectonică din dimensiunea exteriorității absolute ca în cea a interiorității absolute ca sensibilitate și pasibilitatea de a fi afectat de către transcendență. Așadar, Ileitarea ca urmă transcendentală a chipului se sustrage atât încercării de totalizare și de înregimentare simbolică într-o tautologie culturală, pentru a deschide către dimensiunea fondatoare, arhaică a sublimului și a libertății fenomenologice pe care o presupune. Levinas distinge două nivele ale manifestării epifaniei chipului: un nivel orizontal unde manifestarea sa este istorico-culturală și un nivel vertical al dezvoltării sale ca

„vizitare”, ca pură discontinuitate în faza de prezență a temporalizării în prezent viu (nivelul cultural).

¹ Richard Kearney, *Vers une herméneutique diacritique du passage. En dialogue avec Jean Greisch*, în Cappelle Philippe, Hébert Geneviève, Popelard Marie, *Le souci du passage. Mélanges offerts à Jean Greisch*, Ed. du Cerf, Paris, 2004, pp. 23-40.

² Același desemnează tendința ontologiei fundamentale spre totalizare și imanentizare, și, chiar într-un sens mai larg, orice tentativă a gândirii de a îngloba tematic ca *Dit* (zis) ceea ce nu poate intra într-un discurs logico-eidetic (*le Dedire* – dezis). *Altul* reprezintă transcendența absolută, exterioritatea absolută, care nu poate face obiectul tematizării, ci al unei responsabilități imemorale pentru celălalt.

³ Richard Kearney, *idem*.

Drd. Lorena Cozneac

(anul 3, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Conceptul de conștiință și conceptul de intenționalitate la Husserl și Samkara

În această prezentare voi face distincția între conștiința la Husserl care este intențională și conștiința la Samkara care este non-intențională.

În filosofia și logica medievală, cuvântul latin „intentio” a fost folosit pentru a numi „conceptul” sau „intensiunea”, ceva liber de lucrurile non-mentale și ceva prezent în același timp. O conexiune între gândirea vestică și cea estică se poate realiza prin conceptul de conștiință. La Husserl avem ego-ul transcendental din care rezultă conștiința intențională, iar la Samkara avem conștiința care nu este egologică, aici ego-ul fiind un obiect mundan al conștiinței. La Samkara, egoul este observat de conștiință.

Distincția pe care filosofia Advaita o face între conștiința pură și ego-conștiința este comparabilă cu distincția pe care o face Husserl între ego-ul pur sau transcendental și ego-ul care realizează reducția.

Drd. Ioana Curuț

(anul 2, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

***Philosophia acquisita vel infusa* — conceptualizări ale filosofiei în Prologul lui Thomas Ebendorfer (ms. Wien, ÖNB, cod. 4369, ff. 7r-8v)**

Cercetarea mea are în vedere modurile de conceptualizare a filosofiei într-un text inedit: *Prologul* la comentariul sentențiar al lui Thomas Ebendorfer, compus în 1421, ca parte a probelor academice necesare pentru obținerea titlului de *doctor* sau *magister*. Manuscrisul autograf din Viena, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), cod. 4369, în care poate fi identificat *Prologul* (ff. 7r-8v), a fost atribuit lui Ebendorfer, însă textul nu a fost editat sau studiat. Descifrarea și lectura acestuia au dezvăluit o concepție importantă pentru dezvoltarea interogației privitoare la raportul dintre teologie și filosofie. Elementul de noutate al poziției lui Ebendorfer ține de combinarea unei duble-clasificări la nivelul fiecărei științe (*acquisita/infusa*) cu o perspectivă dublă (temporală/prin natură) asupra raportului dintre ele, așa încât concluziile autorului exprimă o serie de posibilități legate de anterioritatea uneia față de cealaltă. În efortul de legitimare a teologiei *ex cathedra*, Ebendorfer revendică explicit un model istoric în care teologia a determinat filosofia să asume noi probleme.

Drd. **Vlad Cristian Deac**

(anul g2, prof. univ. dr. Vasile Muscă)

Geneza autocunoașterii: moartea lui Dumnezeu — răzbunarea morții tatălui

Moartea tatălui încă de timpuriu, părinte față de care Nietzsche a dezvoltat un atașament aparte, a marcat întreaga viață și implicit opera filosofică a sa. „Dumnezeu e mort...” este afirmația care a suscitat de-a lungul timpului multe dezbateri. Sigmund Freud are, în schimb, o viziune interesantă asupra acestei morți: în ce măsură moartea tatălui său nu a declanșat o zbatere lăuntrică în urma căreia a fost declarată moartea lui Dumnezeu? În ce măsură tatăl este răzbunat prin moartea lui Dumnezeu? Categorie pierderea unui apropiat, în special în copilăria timpurie — în care atașamentul este unul maxim, generează traume. Acestea pot fi generatoare de cunoaștere sau, din contră, pot provoca tulburări de adaptare manifeste atât prin boli psihice cât și prin relaționarea vicioasă la societate.

Drd. **Victor Dogaru**

(anul 1, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Ontologia de după (auto)surparea finitudinii în Logica Speculativă

În acest articol voi arată procesul reflexiv al trecerii la Cartea a Doua a *Științei Logicii* a lui Hegel (i.e. *Cartea Esenței*) pornind de la un punct nevralgic al Primei Cărți a *Logicii* (i.e. *Ființa*), respectiv de la unitatea paradoxală a finitului și infinitului. Producerea dedublată a finitudinii și a infinității din finalul *Ființei* nu e echivalată nicidecum cu un rezultat definitiv al logicii speculative, ci, dimpotrivă, reclamă o structură conceptuală mult mai vastă, mai cuprinzătoare, mai explici(ta)te. Mai mult, tocmai această desprindere radicală de presuposițiile *Ființei*, prezentă în abundență în scrierile filosofului german, va putea, paradoxal, garanta o teorie coerentă și consistentă ontologic, nu doar logic, iar pe baza acestui fapt voi formula o critică la adresa ideii că dialectica hegeliană e doar o „metafizică fără ontologie”. De asemenea, simultan, doresc să prezint cum ideile hegeliene din *Logică* salvează reflexivitatea filosofică, iar aceasta printr-o articulare coerentă a conceptului de infinit așa cum ajungem la el în mod imanent în *Logică*.

Drd. **Bogdan Dragomir**

(anul g2, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Fundamentele inconștiente ale normativității. O perspectiva asupra eticii lui Jacques Lacan

Expunerea abordează problema normativității în scrierile lui Jacques Lacan. Principalul obiectiv al analizei noastre este acela de a indica modul în care normativitatea etică se fundamentează în inconștientul subiectului uman. Al doilea obiectiv este acela de a pune în lumină principalele articulații ale eticii psihanalizei lacaniene. În acest scop, vom argumenta că normativitatea, înțeleasă ca lege a limbajului, este structurată la nivelul dorinței inconștiente, dar se fundamentează în dorința inconștientului. Dorința inconștientului este dorința Celuilalt. Urma acestei dorințe, refulată în mod fundamental, poate fi identificată în sentimentul de culpabilitate. Sentimentul culpabilității provine dintr-o atitudine de lașitate morală, care presupune renunțarea la dorința Celuilalt. În cele din urmă, vom arata că autentică atitudinea morală, cel puțin în cadrul eticii psihanalizei, rezidă în asumarea dorinței inconștientului.

Drd. **Emilia Faur**

(anul 2, prof. univ. dr. Marta Petreu-Vartic)

Contimporanul. O imagine a focarului avangardelor artistice și literare românești

Primă revistă de avangardă românească, *Contimporanul* (1922-1933) reprezintă punctul de plecare în cercetarea avangardelor literare și artistice românești. Considerată de orientare mai degrabă „moderată” de către critica și istoria literară românească (Mincu, Pop), *Contimporanul* este totuși punctul de iradiere a grupurilor de avangardă „radicale”, programatice, constituite în jurul revistelor *75 H.P.* (1924), *Punct* (1924-1925), *Integral* (1925-1928) sau *unu* (1928-1932), ele înțelegându-se adesea ca fiind ceea ce grupul de la *Contimporanul* n-a știut, n-a vrut, sau n-a putut să fie. Tocmai de aceea cercetarea avangardelor istorice nu poate să ocolească investigarea parcursului acestei reviste — animată de programe și ambiții culturale diferite pe parcursul existenței sale.

De la primele apariții, *Contimporanul* își propune să devină tribuna opiniei și educatorul moravurilor și gustului generației postbelice, împotriva status-quo-ului politic și cultural din tânăra Românie Mare. Odată cu publicarea primului său manifest artistic în anul 1924 (*Manifestul activist către tinerime*), *Contimporanul* așază în prim-plan proiectele sale estetice, nelipsind totuși, pe alocuri, critica sistemului (intervenind în principalele dispute ale vremii — chestiunea evreiască, probleme de planificare urbană sau politici sociale afectate de interese de grup). În ultimii ani ai apariției sale, începând cu 1929, *Contimporanul* revine la proiectul inițial, așezând în prim-plan articole de denunțare a ordinii politice actuale, și deschizându-se către contribuții literare și artistice eterogene. Câștigurile de capital de imagine și prestigiu transformă treptat *Contimporanul* într-o instituție culturală bine integrată și, astfel, în pofida pretențiilor proprii, lipsită de „direcția” din etapele anterioare.

Făcând istoria intelectuală a grupului și a revistei, ne propunem să urmărim rolul ei în dinamica complexă a mișcării de avangardă românești. Liniile de urmat aici sunt, nu doar în ordinea disputelor vremii, ci și a cercetărilor recente asupra specificității social-politice și culturale a avangardelor istorice în context european (Michaud, Bättschmann, Peter Bürger etc): a implicării sociale a artei, a „autonomiei” artistice, a accentuării rolului creativității, a substituirii ordinii socio-politice cu programe artistice etc.

Drd. **Oana-Corina Filip**

(anul 3, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Paradisul, conștiință colectivă — Ioan de Salisbury, precursor al lui Dante?

Imaginea paradisului drept o conștiință colectivă a umanității îi este atribuită în istoria filosofiei lui Dante. Mai puțin cunoscut este faptul că ideea apare stipulată și de Ioan de Salisbury în cartea a cincea a *Policraticus*-ului. Aici, Ioan abordează problema cunoașterii lui Dumnezeu, etapizând-o și totodată clasificând-o în cunoașterea din timpul vieții pământești și cunoașterea din viața de apoi. Cunoașterea din timpul vieții temporale este mediată, dar și nemediată de trup. Din cauza medierii trupului intervin sacramentele ca o necesitate, ele fiind expresii metaforice ale relației cu divinitatea. Totuși, în ciuda prezenței trupului, Ioan de Salisbury susține că ar exista o formă de relaționare directă cu Dumnezeu, chiar și în timpul vieții pământești, prin iubirea creștină. Această relaționare directă este posibilă dat fiind faptul că Dumnezeu este prezent în fiecare om, dar se manifestă diferit, din cauza trupului. În ce privește viața de apoi, *Policraticus*-ul prezintă imaginea unui paradis în care oamenii, nu doar ca îl cunosc direct și plenar pe Dumnezeu, dar se cunosc plenar și unii pe alții. La fel ca și în cazul lui Dante, apar întrebări legate de individualitatea sufletelor, dar și de posibila filiație dintre cei doi autori.

Drd. Ioan Emanuel Gruia

(anul 1, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Modele și sisteme de referință care structurează activitatea și fazele grupurilor de suport de sorginte existențial-fenomenologică adresate părinților copiilor diagnosticați cu tulburări de spectru autist

Dacă intervențiile psihoterapeutice (în speță cognitive și comportamentale) s-au axat de-a lungul vremii pe dezvoltarea competențelor, abilităților și aptitudinilor sociale, cognitive, comportamentale, lingvistice, motrice, de integrare senzorială ale copiilor diagnosticați cu tulburări de spectru autist, părinții și/sau persoanele de suport ale acestor copii adesea au fost ignorate și nu li s-a oferit consultanță de specialitate pentru a se adapta (emoțional, mental și practic) la situația pe care o implică dizabilitatea copilului lor.

Lucrarea de față își propune să prezinte modul în care metode de consiliere filosofică precum antrenamentul în dileme, dialogul nelsonian socratic sau procesul PEACE se pot adapta și aplica în cadrul grupurilor de suport de sorginte existențial-fenomenologică adresate părinților copiilor diagnosticați cu tulburări de spectru autist. De asemenea, dată fiind importanța pe care un anumit cadru conceptual îl are în structurarea activităților de grup, (i) identificarea sistemului filosofic de referință, precum și (ii) prezentarea aspectelor psihometrice ale scalelor existențial-fenomenologice reprezintă un aspect major la care această lucrare trimite. Nu în ultimul rând, prezentarea structurii și a fazelor unui program de consiliere filosofică de grup, pe care l-am creat cu scopul de a valorifica și sublinia modul în care principiile fenomenologiei se pot aplica în cadrul ședințelor de consultanță filosofică adresate părinților copiilor cu autism (și care îmbină totodată aspectele menționate mai sus), marchează maniera în care domeniul interdisciplinar aflat la granița dintre psihologia clinică, psihoterapie și filosofie practică poate fi dezvoltat și oferă, totodată, un model sub forma căruia grupurile de suport pentru părinții copiilor cu autism pot funcționa.

Drd. Marcel Vasile Holunga

(anul 2, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Devianța infrațională între normalitate și boală

Devianța orice tip de conduită care iese din normele admise de o societate într-un anumit timp și spațiu determinat. Deviant rămâne diferită de delincvență în sensul că anormalitatea sa nu se asociază în mod obligatoriu cu o încălcare a regulilor, fie civile, fie penale ale societății. Ea șochează totuși societatea prin modurile de a fi și a trăi diferite de acelea care au curs în mediul social și cultural în care își duce existența individul deviant. Ceea ce caracterizează cel mai mult devianța este aceea că ea este percepută și definită de o privire exterioară individului sau grupului din care provine. Societatea care stabilește norme sau legi își arogă dreptul de a decreta deviant cutare individ.

Pentru a înțelege societatea este necesar să se înțeleagă și fenomenele de devianță care apar în cadrul ei, Robert Merton (4 iulie 1910 – 23 februarie 2003) va revizui în mod critic această noțiune, subliniind că orice act deviant își are sursa în societate și nu în psihicul individului, fiind dependent mai mult de insuficiențele societății decât de insuficiențele controlului social. Merton va evidenția legătura stabilită între devianță și anomie, considerând că orice act deviant își are cauza într-o anumită stare anomică a societății. Anomia reprezintă deci o stare a organizării sociale lipsite de coeziuni, care favorizează devianța datorită pierderii caracterului orientativ al vechilor norme și întârzierii apariției unor norme noi. Dacă pentru o serie de autori anomia are preponderent un sens subiectiv, fiind un produs al desocializării sau marginalizării individului, pentru alți autori ea are un sens prioritar obiectiv, fiind echivalentă cu starea de „dezinstituționalizare”, cu ruperea completă a ordinii normative și cu absența complementarității proceselor de interacțiune socială — stări care generează în mod fundamental devianța. Anomia este un

factor generator de devianță și nu invers, fiind specifică societăților în care există două sau mai multe sisteme normative, conflictuale.

Devianța reprezintă un fenomen normal, în cadrul evoluției societății, a moralei și a dreptului, iar individul deviant nu trebuie considerat neapărat ca o ființă nesociabilă, ca un element parazitar, neasimilabil, introdus în corpul societății, ci el este un agent regulator al vieții sociale. Deviantul servește drept indicator al stării de spirit al societății. Cu cât dictatura normelor, legilor este mai mare cu atât devianța va crește. Devianții indică faptul că ceva este greu de suportat și că acel ceva împiedică omul de a trăi, gândi și acționa liber, toate acestea în viziunea fiecăruia.

Astfel noțiunea de devianță este implicată în însăși ideea de societate, explicând multe disfuncții și contradicții sociale care generează acte de violare a legilor și normelor de conviețuire socială.

Drd. Cristina Melania Horotan (anul 3, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Clarificări conceptuale în *Prologul* lui Jacobus de Spinello la *Cartea Sentințelor* — BH MSS. 58

Versiunea Prologului lui Spinello pe care o găsim transcrisă în manuscrisul 58 de la Madrid este evident mai nouă decât aceea care a servit ca sursă manuscrisului din Koln. Autorul a considerat necesară reorganizarea conținutului și adăugarea unor lămuriri terminologice, înainte de a trece la dezbateră întrebărilor complexe. În prima *Quaestio* a Prologului său, întrebarea „dacă viața veșnică este un bine pentru cel aflat pe cale, după faptul că se află pe cale” (*utrum vita aeterna sit homini viatori bonum secundum quod viator est*), *dubium primum* în K ia forma unui articol (*secundus articulus*) în versiunea reelaborată a textului. Necesitatea de a defini termenii *viator* și *bonum* generează răspunsuri complexe, structurate în dubii, argumente pro și contra, concluzii, răspunsuri la argumentele contra.

Drd. Vlad-Lucian Ile (anul 2, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Probleme ale interpretării supoziției personale la William Ockham

În secolul al XIV-lea teoria supoziției poate fi caracterizată ca un produs matur al logicii medievale, fapt care presupune existența unei clasificări sub criterii mai riguroase decât în secolul precedent a tipurilor de supoziție pe care un termen îl poate avea într-o propoziție. William Ockham, cu lucrarea sa *Summa logicae*, nu face excepție de la această stare de fapt. Definițiile, regulile și exemplele, pe care logicianul englez le folosește în tematizarea supoziției personale, au dus începând cu jumătatea secolului XX la nașterea unei tradiții interpretative care mizează pe similarități structurale între teoria supoziției personale și teoria cuantificării. Din această perspectivă, dacă teoria supoziției personale poate fi considerată o teorie a cuantificării sau un precursor al acesteia, atunci ea ne poate arăta cum din fiecare dintre cele patru propoziții categorice putem infera pe baza unor criterii sintactice propoziții echivalente, în care cel puțin unul dintre termenii comuni cuantificați existențial sau universal este înlocuit cu un termen discret lipsit de cuantificare. Însă pe cât de îndrăzneț este acest proiect interpretativ, pe atât este el de problematic. Necesitatea unei reguli de prioritate în analiză, supoziția predicatului propoziției particulare negative, echivalența dintre propoziții și statutul demersului de formalizare reprezintă dificultăți interpretative serioase.

În consecință, cercetarea de față își propune, mai întâi, să realizeze o scurtă prezentare a teoriei supoziției la Ockham, apoi, să analizeze principalele rezultate ale interpretării supoziției personale ca o teorie a cuantificării, iar în final, să dezbată principalele probleme pe care le întâmpină această interpretare particulară a teoriei supoziției personale ockhamiste.

Drd. **Teodora Adriana Irimciuc**

(anul 3, prof. univ. dr. Marta Petreu-Vartic)

Despre iubire — Cioran îndrăgostit

Prin prezentarea de față, voi încerca să arăt o față mai puțin văzută a lui Cioran, aceea a unui om îndrăgostit. După cum bine știm, filosoful transilvănean a fost un gânditor al fragmentelor, exprimării lirice, al gândurilor reieșite din propriile simțiri și experiențe. În filosofia sa, dragostea nu este analizată și prezentată drept un concept ci, din contră, ideile referitoare la iubire sunt într-o relație de simbioză cu experiențele sale. De tânăr, Cioran a aflat ce înseamnă dezamăgirea în dragoste, prin prisma primei sale experiențe neîmplinite de acest gen — aceea cu o colegă de liceu, pe nume Cella. Întregul moment, dezamăgirea și durerea resimțite au fost transformate în idei pe care le putem regăsi preponderent în opera sa românească. Peste ani, Cioran s-a îndrăgostit de Sorana Țopa, o figură interesantă a vremii, o actriță carismatică și criterionistă deopotrivă, altfel spus — o femeie enigmatică pentru care mulți tineri intelectuali își făcuseră o pasiune, printre ei aflându-se și colegul de generație al lui Cioran, Mircea Eliade. Nici de data aceasta eșecul nu l-a ocolit pe tânărul Cioran, totul culminând cu o decepție de ordin intim. Ajuns în Franța, situația avea să se schimbe; o întâlnește pe Simone Boué, alături de care avea să formeze un cuplu până la sfârșitul vieții. Iubirea i s-a arătat din nou lui Cioran, pentru ultima oară, pe vremea când avea 70 de ani, atunci când a cunoscut-o pe nemțoaica Friedgard Thoma, alături de care s-a simțit ca un tânăr îndrăgostit. În ciuda vârstei și bolilor de care suferea, observăm că Cioran a reușit să-și păstreze naivitatea despre care, în scrierile sale, spunea că este absolut necesară pentru ca un om să poată simți cum crește pasiunea în el. Cioran, scepticul filosof român, și-a păstrat până la finele vieții, firea naivă și pasională ce l-a caracterizat încă din adolescență.

Drd. **Teodor Alin Luca**

(anul 1, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Prima frază din *Categoriile* lui Aristotel. Traducere și interpretare

În prezentare voi încerca să abordez prima frază din textul grecesc al *Categoriilor* lui Aristotel. Voi propune o traducere și o interpretare a textului grecesc luând în considerare în primul rând perspectiva traducerii latine a lui Boethius, grație căreia vom avea posibilitatea să surprindem primele momente ale tradiției receptării latine a *Categoriilor*. De asemenea voi lua în discuție și cele trei variante românești de traducere (Constantin Noica, Mircea Florian și Traian Brăileanu) pe care le vom analiza comparativ, încercând finalmente să răspundem la întrebarea: *de ce o nouă traducere?*

Drd. **Andrei Marinca**

(anul 2, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

**Dispute medievale în jurul atomismului:
de la surse arabe la dezvoltări latine**

Traducerea în limba latină a tratatului lui al-Ġazālī *Maqāṣid al-falāsifa* („Intențiile filosofilor”) a alimentat tradiția scolastică cu o serie de argumente formulate inițial de Avicenna și îndreptate împotriva unei forme de atomism prezentă în teologia islamică a acelei perioade. Aceste argumente de natură geometrică continuă și elaborează critica lui Aristotel la adresa atomismului predecesorilor săi din *Fizica*, VI. Odată intrate în mediile teologice și filosofice ale universităților occidentale, aceste critici au devenit parte din instrumentarul oricărui anti-atomist. Dar, în mod paradoxal, asumarea poziției aristotelice a generat o complexă literatură atomistă în primele decenii ale secolului al XIV-lea. Îmi propun să analizez aceste argumente, de la formulările lor originale din cultura arabă până la dezvoltările lor ulterioare în scolastica latină, studiind contextele particulare în care

aceste argumente au apărut pentru a clarifica funcțiile pe care le-au îndeplinit în contextele respective.

Drd. Claudia Marta

(anul 2, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Obiect și indiscernabil

Pornind de la o înțelegere a felului în care Heidegger încearcă temporalizarea radicală a aprioricului în procesul de „obiectualizare” a ființei, voi încerca surprinderea diferenței ontologice pe fundalul disputei filosofiei (ca ontologie fenomenologică) cu științele obiective. Miza principală a demersului meu este aceea de a descrie niște variații ale conceptului „obiect”, numai pentru a putea să îl aduc mai aproape de ceea ce cunoaștem astăzi ca „turnură speculativă” a filosofiei. Aceste „variații” trec de la sensul obiectualizării ca diferență temporală și temporaliza(n)tă, la ceea ce aș numi „genericitate a indiscernabilului”. Aș arăta felul în care noua ontologie orientată către obiect, aparținând turnurii amintite, face cu puțință să depășim, măcar parțial, disputa idealistă pe care o are filosofia cu știința, prin continuarea proiectului deleuzian al ontologiei diferenței și reafirmarea unei individualizări în cadrul obiectualizării. Prin acestea însă abordările mele nu sunt cu nimic speculative, ci se înscriu în continuare într-o tradiție critică și hermeneutică, pe care speră totuși să o depășească.

Drd. Andra Mavropol

(anul g1, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Statutul ontologic al fotografiei: de la artă la viața cotidiană

Fotografia, o înscenare a realității prin joc și ritual, este o tehnică de reproducere mecanică ce are ca scop nu redarea realității așa cum este ea, ci așa cum o intenționează operatorul. Faptul că realitatea este redată conform intenționalității operatorului, împreună cu posibilitatea distribuirii în masă a fotografiei în rețele de socializare și publicitate fac posibilă o relație de complicitate între lume și imaginea fotografică. Modul-de-a-fi-în-lume și problematicile pe care le ridică, sunt aspecte importante pentru modul în care ne raportăm la fotografie. Însă, nu trebuie neglijat faptul că fotografia poate fi atât artă cât și o practică socială comună, ceea ce necesită tipuri de abordare diferite. Cine fotografiază și ce anume se întâmplă cu fotografia după ce este realizată de operator sunt problematici corespunzătoare ontologiei slabe ale fotografiei.

Drd. Mircea Morariu

(anul 3, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Deleuze și istoria filosofiei: ironie și umor

Conceptele de ironie și umor au fost adesea abordate de filosofi, de la cei antici până la cei contemporani. Gilles Deleuze, renumit atât pentru interpretările sale neconvenționale la adresa altor autori, cât și pentru selectarea și tematizarea unei istorii filosofice alternative, conceptualizează ironia și umorul sub forma unei dualități care tranșează gândirea și, așadar, istoria filosofiei. Creativitatea acestei redefiniri suscită numeroase întrebări despre legătura dintre acest cuplu conceptual deleuzian (descriind direcții sau mișcări fundamentale ale gândirii) și felul în care alți autori (inclusiv cei analizați de Deleuze) au folosit și explicat conceptele respective. În proximitatea acestor probleme survin și altele având ca temă conexiunile conceptuale posibile între cuplul ironie-umor, conceptele asociate acestuia (râs, comic) respectiv conceptele deleuziene care pot fi folosite pentru a descrie aceste conexiuni în cadrul unei filosofii a relațiilor. Printre acestea din urmă se află mai ales conceptele create alături de Guattari: rizom, corp fără organe, mașină dezirantă / asamblaj etc.

Drd. Paul Mercier

(anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Conceptul de transcendență la Gabriel Marcel și la Pierre Boutang

De ce ar fi nevoie să explorăm din nou conceptul de transcendență? Gabriel Marcel și Pierre Boutang se revoltă amândoi împotriva pierderii transcendenței în lumea nihilismului modern care echivalează cu dispariția sacrului. De aceea acest concept ocupă un loc foarte important în gândirea lor. Așadar scopul acestei conferințe constă în interogarea transcendenței atât dintr-un punct de vedere clasic, cât și unul adaptat gândirii existențialiste creștine contemporane. Astfel, departe de a fi o „sferă” aflată în afara acestei lumi, transcendența s-ar dezvălui ca fiind ceea ce permite accesul unei imanențe mai „autentice” împotriva întreprinderii greșite și nimicitoare a lumii tehnice.

Drd. Radu Nebert

(anul g3, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Despre frumos și sublim în teologia lui Toma de Aquino

Pornind de la o abordare teologică trinitară, gândirea tomistă fundamentează o teorie estetică nouă, care precede cea de-a treia critică a lui Immanuel Kant și are rezonanță în arta și literatura secolului XX.

Vorbind despre interioritate și individualitate; despre esențele numite *quiditas*; despre starea de beatitudine, revelație și de trecere; despre limită, infinit și indeterminare; se conturează un discurs despre experiența sublimului, completat în mod extraordinar de conceptul *integritas–consonantia–claritas* care așează frumosul alături de artă, înțelepciune și adevăr.

Drd. Monica Pop

(anul 3, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Parusia în gândirea lui Plotin

Literatura de specialitate nu a cercetat îndeaproape problematica *parusiei* la Plotin, iar cele câteva articole care amintesc în treacăt această noțiune tind să o asocieze exclusiv cu problematica Unului. Or, a vorbi despre parusie nu înseamnă a face doar exegeza Unului. Citirea răsturnată a Enneadelor ne pune în fața unei situații inedite: despre Unul se poate spune mai degrabă că nu este decât că este. Dar, mai departe, vom afla că există, totuși, un kosmos plotinian, alcătuit nu din una, ci din două realități: una inteligibilă și una sensibilă, copie a celei dintâi. Cum au apărut aceste realități, în condițiile în care, Unul recunoscut unanim drept principiu întemeietor, pare că nu există.? Iată-ne în fața unei contradicții, cel puțin la primă vedere. Dar aici intervine meritul și originalitatea gândirii plotiniene. Problema prezenței nu apare odată cu Intelectul, ea este una pre-intelectuală. Înaintea intelectului, chiar și a parusiei înseși, Plotin instituie o situație ontologică, o tensiune aparent insurmontabilă. Jocul lui „a fi” și „a nu fi” pe care îl propune filosoful este unul foarte solicitant. Dacă spunem, împreună cu el, că Unul mai degrabă nu este, pare deja o concluzie. Suntem fixați, cumva, în concluzie, fără să fi parcurs etape preliminare. Odată ce spunem Unul, trebuie să vedem ce este acesta, căci negația pare pornită dintr-o afirmație inițială. Examinând cu atenție ipoteza plotiniană, constatăm că lucrurile se complică. Transcendența absolută a Unului îl închide pe acesta în sine, îl izolează de celelalte realități. Dar celelalte realități nu pot exista în lipsa lui. Faptul că Plotin ne spune că există un preaplin al Unului, trebuie să conducă inevitabil spre o deschidere a acestuia. Con tracția Unului este deschisă de parusie, care are o funcționalitate capabilă să rezolve orice tensiune inițială. Prin parusie se produce o fixare care leagă realitățile ontologice, căci parusia înseamnă „a fi în”, iar prin ea Plotin organizează existența. Parusia se găsește între „ceva” și „altceva”, mai explicit între o închidere (Unul) și deschidere, între o prezență și prezentificare. Parusia generează

posibilitatea ființei și tot ceea ce urmează după Unul este în act. Așadar, dacă în termenii gândirii comune contradicția înseamnă anulare, excludere, la Plotin nu poate fi decât geneză, o geneză din și prin lumină.

Drd. Liviu Răzvan Pripon

(anul 2, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Obiect natural (specimen) sau element al unei lucrări de artă

Obiectele naturale reprezintă originea specimenelor muzeale din domeniul Istoriei Naturale și vor funcționa în astfel de muzee după discursul asumat, specific acestora (științific, educațional, istoric, autentificare, patrimoniu și așa mai departe). Sub aceeași formă obiectele naturale (animale naturalizate, plante conservate, minerale, structuri biologice și chiar microorganisme) pot constitui obiecte de artă sau elemente ale unor lucrări de artă. Ne întrebăm aici cum funcționează din punct de vedere cultural specimenul muzeal, în poziția unei lucrări de artă sau în contextul unei expoziții de artă. Un număr considerabil de artiști străini dar și autohtoni folosesc sau integrează obiecte naturale în lucrările lor sau în expozițiile pe care le realizează. Dintre ei se remarcă la nivel internațional și totodată ca pionieri ai acestui demers Joseph Beuys și Damien Hirst cu lucrarea sa: *The Physical Impossibility of Death in the Mind of Someone Living* realizată în 1991. Un număr de alți artiști folosesc animale naturalizate sau alte piese de origine biologică în lucrările lor mai ales în ultimii ani. În 2017 și 2018 s-a constatat interesul pentru acest tip de artă și în cazul artiștilor români, câteva lucrări și expoziții fiind realizate în Cluj dar și în alte orașe. Astfel de expoziții au fost analizate și vor fi prezentate în lucrare cu scopul de a elucida diversele contexte în care artistul integrează obiecte de origine biologică și totodată pentru a evidenția un trend cultural în acest sens.

Drd. Alexandru-Vasile Sava

(anul g1, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Timp, producție și istorie la Gilles Deleuze

Îmi propun să prezint modul în care problema producției este gândită în filosofia lui Gilles Deleuze, în raport cu sursele sale: Spinoza, Nietzsche și Marx. Pe baza acestei expuneri, voi explora cum anume poate fi concepută o ontologie deleuziană a temporalităților specifice producției, adresând pe rând problemele producției ca putere a corpului, a organizării producției ca stabilire a unui raport de forțe, și în sfârșit a supracodării producției ca proces ce conjugă diferitele fluxuri de producție în asamblajele care constituie condiția de posibilitate a istoriei. Miza ultimă va fi de a arăta cum diferite tipuri de temporalități sunt aduse laolaltă atât pentru a face trecerea de la individul singular la timpul istoric, cât și pentru a realiza transformarea timpului vieții individuale în timpul productiv al muncii, timpul „congelat” al mărfii, și timpul trans-subiectiv al istoriei.

Drd. Sandor Seres

(anul 1, prof. univ. dr. Marta Petreu-Vartic)

O figură uitată a exilului românesc: Lucian Bădescu

Numele lui Lucian Bădescu nu se regăsește printre cele reținute îndeobște de cei care s-au ocupat de exilul cultural românesc din Franța în secolul trecut, referirile la acest istoric literar, devenit universitar la Sorbona, fiind rare. Remarcându-se în special prin cercetările sale în domeniul literaturii franceze, prezența sa în cadrul activităților specifice exilului românesc a fost destul de redusă, ceea ce explică lipsa de interes a cercetătorilor români față de personalitatea și opera sa. Încerc să aduc la lumină unele aspecte mai puțin cunoscute ale activității sale din Franța, insistând asupra rolului pe care l-a jucat în viața unor figuri proeminente ale exilului românesc, ca Emil Cioran, Virgil Ierunca sau Mircea Eliade.

Drd. Raluca Marinela Silaghi

(anul g2, prof. univ. dr. Aurel Codoban)

Teoria asupra comunității în viziunea lui Jean-Luc Nancy

În viziunea lui Jean-Luc Nancy, comunitatea contemporană trebuie definită ca o comunitate a finitudinii compare, o comunitate a alterității, în care ființele singulare finite trăiesc în comun, se expun una în fața celeilalte și se împărtășesc prin comunicare și compărare. Expunerea în exterior a ființelor singulare se face la limita comună, adică în spațiul care nu este nici interior pur, nici exterior pur, ci un interior-exterior care definește necesitatea ființelor de a fi în comun, de a exista întru expunere. Expunerea ființelor singulare în exterior generează împărtășirea mutuală a acestora în cadrul unui dialog bilateral comprehensiv (ființa singulară finită este o ființă împărtășită), care deschide accesul uneia spre cealaltă, facilitează instalarea încrederii mutuale și a acceptării diversității ca pe un plus de cunoaștere care definește și îmbogățește comunitate, și nu ca o barieră comunicațională. Apariția unui „între” între ființele singulare care compar, evidențiază singularitatea și unicitatea fiecăreia, prin care se diferențiază una de cealaltă. Ființele singulare finite se recunosc pe sine ca subiecți doar prin raportarea la celălalt ca la o alteritate, ca la un altul diferit de sine. Recunoașterea unicității fiecăreia și raportarea la celălalt de care depinde existența ființei singulare finite doar în cadrul unei comunități, accentuează imposibilitatea definirii comunității ca o ființă comună, ci ca o sumă a ființelor singulare care conviețuiesc în comun, unele lângă celelalte, alcătuind o comunitate de tipul „Noi”.

Drd. Radu-Dan Simion

(anul 2, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Etica virtuților în relație cu mediul: despre educația experiențială pentru apropiere, respect și grijă față de sine

Etica virtuților în relație cu mediul (en. *environmental virtue ethics*) cunoaște, ca domeniu de cercetare, un avânt puternic în ultimele două decenii. Dezbaterile legate de problemele de mediu precum și modelele de acțiune care pot direcționa și ghida acțiunile umane în direcția unei relații de apropiere, grijă și prezervare sunt și ele actuale. În acest sens, educația încorporată (experiențială) în natură deține resorturile funcționale capabile în a oferi un corp de valori, principii, reguli și metode care vizează o legătură armonioasă cu propria natură și cu cea care ne înconjoară. În această prezentare îmi propun să desenez o hartă asupra felului în care se poate genera un context care să permită o transformare reală la nivelul legăturii indisolubile dintre om și natură, o educație pentru bucurie, apreciere și respect, în direcția ideilor de dezvoltare sustenabilă și continuă actualizare a sinelui. Bazându-mă pe experiența mea ca cercetător în domeniul eticii mediului și educator în Green School Romania, doresc să ilustrez prin linii teoretice și exemple practice modul în care etica virtuților în relație cu mediul, prin educația experiențială în natură și comunicarea empatică (pe modelul educației non-violente) este capabilă în a inspira o structură acțională care se opune mecanicismului modern, a ignoranței, nepăsării și dominării egoiste. Abordarea pe care o propun permite apariția unei perspective raționale pozitive în care individul descoperă în ritmurile naturii propriul său ritm și devine conștient de caracterul holist al comunității biotice, asumându-și grija față de mediu ca semn al grijii, dragostei și acceptării propriei sale ființe.

Drd. Andreea-Iulia Someșan

(anul 2, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Forme ale refuzului suportului medical: automedicația

Refuzul tratamentului medical în România, pe lângă deficiențele sistemului medical în sine și, probabil, a unora dintre serviciile oferite, poartă amprenta traumelor generate de abordarea medicală profund paternalistă practică în țările comuniste. Dacă pacienții nu au reușit încă să dobândească încredere în medici, probabil și personalul medical mai are încă de ameliorat partea de relaționare cu pacienții. Deși există domenii în care chiar și în mass-media se fac campanii pentru diminuarea refuzului, precum în cazul vaccinării, în ansamblu, subiectul refuzului recomandărilor medicului curant nu reprezintă o problemă evidentă cu care se confruntă sistemul medical românesc. Însă, dacă ar fi să încercăm a căuta alte simptome ale relației deficitare dintre sistem medical sau medic și pacient, vom observa faptul că ne aflăm printre locurile fruntașe ale Europei în ceea ce privește automedicația. Desigur, un motiv al automedicației ar putea fi inaccesibilitatea serviciilor medicale. Cu toate acestea, rata automedicației nu poate fi justificată doar prin acest aspect. Dar, dacă se corelează automedicația cu procentajul de realizare a controalelor medicale periodice se va constata faptul că românii, în multe cazuri refuză însăși consultul medical și preferă să se trateze ei înșiși și să meargă la doctor doar când nu se mai poate altfel. Iar o a treia categorie de pacienți ce contribuie la rata crescută a automedicației o reprezintă aceia care merg la consultul medical, obțin unele informații, încep sau nu tratamentul propus de medicul curant, iar apoi apelează la o schemă de tratament considerată de ei înșiși a fi eficientă, fără a mai se mai consulta cu vreun medic. Această atitudine vădește, de asemenea, o neîncredere în medici și dispoziția de a vedea în ei colaboratori în tratarea bolii. În acest context poate fi sesizată o relaționare deficitară. Apoi pacientul adoptă o atitudine non-conflictuală prin alegerea făcută ulterior fără ca în momentul anamnezei să confrunte medicul cu perspectiva sa asupra bolii și a tratamentului propus. Întrebarea care se pune este: de ce pacientul dacă are nemulțumiri privitoare la recomandarea medicului curant, alege să nu dezbată acest aspect cu în momentul anamnezei, ci să aleagă ca mai târziu să procedeze așa cum consideră el că este mai bine? Este cumva chiar medicul cel care blochează în acest context comunicarea? Cum reacționează medicul atunci când pacientul îi prezintă îndoieli și chiar îi contrazice? Cât este de dispus medicul să asculte și să facă eforturi de a înțelege perspectiva pacientului și să încerce a oferi o alternativă adaptată care să fie cât mai convenabilă acestuia? Care sunt pașii prin care se ajunge în acest mod la automedicație și ar putea exista unele ameliorări de atitudine prin care medicul și personalul medical ar putea preveni această situație?

Drd. Mădălina Surducu

(anul 3, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Takashi Murakami, cazul exemplar al artistului capitalismului artistic — studiu de caz

Această prezentare urmărește punctele centrale ale unui studiu de caz al cărui obiect este producția artistică și activitatea artistului contemporan de origine japoneză Takashi Murakami, pe care îl considerăm ca fiind un caz exemplar al artistului capitalismului artistic. Artist vizual, curator, producător, regizor și scenarist de film, antreprenor cultural și director general al propriei companii, practica acestuia șterge limitele dintre artă înaltă și artă de masă, și dintre artă și marketing, folosindu-se de particularitățile culturale ale Japoniei postbelice și de contextul exportului cultural al „Japoniei Cool” pentru a crea un brand destinat atât consumului de masă cât și lumii artei. Studiul de caz propus va încerca să folosească particularitățile cazului analizat în vederea dezvoltării ulterioare a unor noi piste teoretice pornind de la teoria capitalismului artistic (Lipovetski & Serroy).

Drd. **Adrian Șerban**

(anul 3, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Doctrina universaliiilor la Albert cel Mare

Teoria universaliiilor a lui Albert cel Mare (1200–1280) este rezumată adesea prin eticheta de „realism moderat”, una care o subsumează în mod abuziv celei tomiste și induce în eroare cu privire la adevărata ei semnificație și maniera complexă în care se inserează în ansamblul doctrinei albertiene, mai specific în metafizica și psihologia sa filosofică, așa cum vom încerca să arătăm în cuprinsul comunicării noastre. Mai mult, această teorie a universaliiilor este deosebit de importantă inclusiv pentru posteritatea lui Albert cel Mare, căci abia în lumina implicațiilor ei generale putem înțelege pe deplin mizele poziției distincte a albertismului de secol XV în raport cu tomismul și cu doctrina acelor *terministae*, adepții ockhamiști ai nominalismului — o poziție deloc conjuncturală, albertiștii având rațiuni profunde de a se opune ambelor curente.

În analiza doctrinei albertiene a universaliiilor, vom încerca să surprindem nuanțele personale pe care le aduce Albert cel Mare în distingerea celor trei tipuri de universal, *ante rem*, *in re* și *post rem*. Inspirată de *Logica* lui Avicenna, această distincție a devenit soluția clasică a realismului scolastic. Astfel, al doilea tratat din cartea întâi a lucrării *De intellectu et intelligibili*, scrisă în jurul anului 1259 și care ne interesează în mod special, se ocupă de inteligibil. Însă chiar din primul său capitol, Albert argumentează că doar universalul este inteligibil, plasându-ne în miezul faimoasei controversă medievale. În următoarele capitole, distincția amintită e dezvoltată într-o manieră care îl face pe Albert imposibil de așezat între susținătorii realismului moderat. Mai mult, al doilea tratat din *De intellectu et intelligibili* se cuvine pus în legătură cu *Metafizica* lui Albert, unde autorul distinge două ipostaze ale universalului *ante rem*, după cum acesta se găsește în intelectul Primei Cauze și precedă lucrurile din punct de vedere temporal sau le precedă, ca formă, doar din punctul de vedere al substanței și rațiunii, nu și temporal¹. Toate aceste moduri de a fi ale universalului, ireductibile unul la altul, ne vor conduce în ultimă instanță la o doctrină albertiană a esenței ca fundament al pluralității universaliiilor.

¹ Albert cel Mare, *Metaphysica*, V, 60–65: „*Ante rem autem dicitur universale dupliciter. Cum enim omnia, sicut iam multoties diximus, sint in intellectu primae causae [...] Alio autem modo dicunt universale ante rem non tempore, sed substantia et ratione*”.

Drd. **Loredana Zbînca**

(anul g4, prof. univ. dr. Aurel Codoban)

Întâlnirea paideică sau despre promisiunea revederii

Întâlnirea educativă autentică aduce față în față două ființe mereu dornice de căutări și împărtășiri, care au întotdeauna ceva de dat și de primit, stârnind promisiuni al căror sfârșit va fi mereu amânat. Depășind numeroase piedici, încalcând anumite reguli această întâlnire ni se dezvăluie ca o promisiune a revederii, anunțând un mister ce nu se vrea a fi descifrat decât data viitoare. Ne face să trăim bucuria și implicarea unei întâlniri viitoare. Suntem scoși astfel din anonimat, din starea de indiferență și puși să descoperim singuri ceea ce are nevoie fiecare. Parcurgând împreună acest drum cele două ființe, maestrul și discipolul se împlinesc reciproc. Nu este atât de important ce și cât se transmite, ci modul în care fiecare pe rând câștigă: discipolul o stare autentică de împlinire, iar maestrul o relație unică și privilegiată, deoarece „în orice proiect paideic autentic nu claritatea țintei contează, ci drumul și înaintarea.”¹

¹ Constantin Cucos, *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, p. 19

Drd. Bakcsi Botond

(anul 1, prof. univ. dr. Veress Carol)

Az erőszak politikai elgondolhatóságáról

A modern államiság története leírható a társadalmi konfliktusok pacifikálásának, az erőszak visszaszorításának mind teljesebbé váló folyamataként, egészen addig elmenően, hogy az állam vált az erőszak monopóliumának egyetlen legitim birtokosává, ami a törvényi kodifikáció szintjén az erőszak minden formájának tiltásáig terjed. Ezzel szemben napjainkban az tapasztalható, hogy a kapitalizmus egyik legjobban eladható terméke az erőszak lett. Az emberek közötti erőszak tiltásának hagyományos diskurzusaival szemben a kortárs kapitalizmus létrehozta az erőszakos megnyilvánulások megjelenítésének területeit, amelyeket átenged a mindinkább autonómmá váló részrendszereknek (ez *entertainment* világtól kezdve egészen a magánkézben levő biztonsági szervezetekig).

E két, látszólag egymással ellentétes tendencia azonban csupán egyazon érem két oldala: a tiltás és az áruvá változtatás logikája azt az illúziót kelti, hogy az erőszak ártalmatlanítható, kivonható a politikai cselekvés és reflexió területéről, azaz, hogy végső soron a politika valamely politikamentes övezetre alapozható. A 20. századi totalitarizmusok, a kortárs terrorizmus azonban éppen a végletes erőszak jelensége mentén vetettek fel egy sor olyan kérdést, amelyek szükségessé teszik a személyes és a társadalmi identitás újragondolásának, az emberi és a nem-emberi szférák elkülöníthetőségének problémáit, ezekkel kapcsolatban pedig a politikai szféra megalapozhatóságának újragondolását.

Despre violență sub aspectul politicii

Istoria statului modern poate fi descrisă ca un proces tot mai amplu al pacificării conflictelor sociale, al respingerii violenței până la punctul în care statul însuși a devenit singurul proprietar legitim al monopolului asupra violenței. Totuși, experiența cotidiană din zilele noastre este că violența a devenit cel mai bine vândut produs al capitalismului. Regimurile totalitare din secolul al 20-lea sau terorismul din zilele noastre scot la iveală problemele identității personale și sociale, distincția dintre sferile umanului și non-umanului, a vieții politice și vieții nude, etc. În lucrarea mea încerc să analizez conceptul de violență prin prisma acestor raporturi constitutive ale sferei politice.

Drd. Bognár Zoltán Levente

(anul g2, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A liberalizmus etikai alapja és politikai filozófiai következményei Kis János elméletében

A kelet-közép európai politikai filozófiai elméletek áttekintése nem lehet teljes az egyik legmeghatározóbb magyarországi szerző, Kis János szövegeinek tanulmányozása nélkül. Az 1989-es rendszerváltás idején, valamint az azt követő húsz évben az ő liberalizmus-értelmezése bizonyult a legnagyobb hatásúnak nem csak a politikai filozófia síkján, hanem a magyarországi liberális ideológia és pártpolitika síkján is.

Előadásomban Kis János – a szociálliberális irányzat rawls-i vonulatába sorolható – politikai filozófiai elméletét elemzem, különös tekintettel a liberalizmus etikai magjáról, annak társadalmi cselekvést és politikai döntéshozást érintő követelményeiről, valamint a kapitalizmus és egyenlőség viszonyáról szóló gondolataira.

Baza etică a liberalismului și implicațiile referitoare la filosofia politică în teoria lui Kis János

Descrierea teoriilor de filosofie politică din regiunea noastră a Europei nu poate fi completă fără studierea textelor unuia dintre cei mai influenți autori maghiari, Kis János. Atât în perioada schimbării sistemului politic din 1989 cât și în următorii două decenii conceptul lui de liberalism a devenit unul de referință nu numai pe plan științific, dar și pe plan ideologic, și prin consecință în programele politice și politicile celui mai important partid liberal din Ungaria.

În prelegerea mea analizez teoria de filosofie politică a lui Kis János – care se poate încadra în curentul liberalismului social de natură rawlsiană – cu precădere asupra nucleului etic al liberalismului, ale implicațiilor acestuia referitoare la acțiunea socială și procesul decizional politic, respectiv concluziile formulate cu privire la idea de egalitate în contextul sistemului economic capitalist.

Drd. Csiki Huba

(anul g3, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A fantáziaidő

Az időtárgy problémája: retencionális- protencionális módosulások mozgó invariánsa: ha a fantáziatárgyat már módosult tárgynak fogjuk fel a mintha móduszában, akkor ennek a módosulásnak milyen időiséget tulajdonítunk (a bernai időkéziratok összefüggésében: kvázi-tárgy)

Az időmező problémája: szintén az impresszív módosulások hogyanja: mi képezi a fantáziatudatban az ősbnyomást?- vagy fantáziatudatról csupán akkor beszélhetünk, ha az impresszív tudat betör egy másként strukturált mezőbe, amely az imagináció mezeje?

Ha követjük az időtudat husserli leírásának változását amely során az ősbnyomás elveszti megalapozó jellegét, s az idő a protenciók szedimentációjaként értelmeződik: nem képezheti a possibilitásoknak ez a rendje a fantázia olyan megragadását, amely meghatározó az észlelés rögzítése számára?- mint a fáziskontinuum imaginatív módosulása?

Temporalitatea fanteziei

Problema obiectului temporal la Husserl: ca și o invariantă în schimbarea modificărilor retențional-protenționale se pune problema, ce temporalitate trebuie să atribuim acestei modificări? În contextul manuscriselor din Bernau este necesară o clarificare a statutului obiectului temporal.

Problema câmpului temporal: în conștiința fanteziei ce constituie percepția primară, care este legătura între câmpul fanteziei și cea a imaginației? Dacă interpretăm protenționalitatea ca și posibilitatea primară în constituirea timpului, ar trebui să ne întrebăm ce rol are fantezia în această constituție: putem vorbi despre o modificare imaginativă?

Drd. Dabóczy Géza

(anul 1, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A festészet nyelvezetének hieratikus struktúrája

A befogadó, egy festmény szemlélésekor és elemzésekor, a vizuális nyelvtan szabályain és a képet alkotó plasztikai elemek empirikus megközelítésén, meg a racionális elemzéssel leírható felépítésén túl, a festészet nyelvezetének rejtett struktúráival is szembesül. Kutatásom egyik célja eme struktúrák feltárása és meghatározása. Előadásomban a hieratikus struktúra befogadási és értelmezési alapvetését taglalom, ugyanakkor a szakrális művészet lényegét, mibenlétét és bizonyos formajegyeit is felvázolom, a tradicionális művészeti szemlélet jegyében.

Structura criptică, hieratică a limbajului pictural

Receptorul operei de artă, pe parcursul contemplării și analizei unei picturi, dincolo de regulile gramaticii vizuale, de abordarea empirică a elementelor plastice constitutive ale unui tablou și a construcției descriabile prin analiză rațională, se confruntă și cu structurile criptice (disimulate) ale limbajului pictural. Unul dintre scopurile cercetării mele e tocmai revelarea (decriptarea) și descrierea acestor structuri. În expunerea mea, analizez fundamentul receptării și interpretării acestor structuri criptice, hieratice. În același timp, descriu, folosind categoriile esteticii tradiționale, esența, natura și elementele constitutiv-formale ale artei sacre.

Drd. Dénes Gabriella

(anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Idegen()olvasó

Az idegenség kérdése állandó, az erre adott válasz pedig körülményről körülményre változik, de minden esetben arra törekszik az ember, mindazt ami/aki idegen, úgy fogja fel, mint hozzá hasonló létezőt. A következőkben annak kérdésével foglalkozom Platón, Derrida, Simmel és Gadamer gondolataira alapozva, hogy egy adott (újság)olvasási helyzetben válhat-e maga az olvasó idegenné.

Cititor(ul) străin

Întrebarea legată de străin(atate), de faptul/starea de a fi străin, este permanentă. Iar răspunsul dat la această întrebare se schimbă de la caz la caz. În fiecare instanță încercăm să-l percepem pe străin ca pe o existență asemănătoare cu propria-i existență. În ceea ce urmează mă voi ocupa cu problema dacă cititorul poate deveni străin într-un anumit context de lectură a unui ziar. Această problemă o voi analiza pe baza ideilor lui Platon, Derrida, Simmel și Gadamer.

Drd. Fám Erika

(anul 1, prof. univ. dr. Egyed Péter)

Ismétlés. Kép. Képi differencia

Az ismétlés mint filozófiai kategória Kierkegaard óta számos kutatási területhez kapcsolódott, többek közt a képelmélethez, a képkutatáshoz. Gilles Deleuze a *Différence et répétition* (*Differenz und Wiederholung*) munkájával alapozta meg az ismétléleméletet. A differencia (nem a derridai *différance*) deleuzi értelemben az ismétlés kontextusában definiálható. Gottfried Boehm a 70-es évek végén bevezette a képi differencia (ikonische Differenz) fogalmát, majdnem párhuzamosan beszélt Deleuze-Guattari a Mille plateaux-ban a machine abstraite (abstrakte Maschine) fogalmáról, amelyet többek közt az arc, mint kép meghatározásához kapcsoltak.

Előadásomban az ismételt kép és a képi differencia összefüggésrendszeréről beszélek, konkrét példák (vizuális művészeti és filmes alkotások) segítségével. A képi differencia nem-nyelvi jellegű működésére, struktúrájára kívánok többek közt rávilágítani.

Repetiție. Imagine. Diferență iconică

Repetiția ca categorie filosofică se conectează la mai multe domenii de cercetare, printre altele la teoria imaginii. Gilles Deleuze a creat fundamentele teoriei repetiției prin lucrarea *Différence et répétition* (*Differenz und Wiederholung*).

Diferența (nu este identică cu termenul de *différance* introdus de Derrida) în contextul analizei deleuziene este legat de repetiție. Gottfried Boehm în anii 70 a introdus termenul

ikonische Differenz — diferența iconică —, iar Deleuze-Guattari în *Mille plateaux* au vorbit despre machine abstraite, având aproape aceleași sensuri.

În prelegerea mea doresc să analizez conexiunile dintre imaginea repetată și diferența iconică, ilustrând cu exemple concrete din artele vizuale. Printre altele doresc să reflectez și la structura non-verbală a diferenței iconice.

Drd. Gál József

(anul g3, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A fenomenalizáció sematizmusa, az individuáció ritmusa és fenomenológia antropológia Marc Richirné

Bemutatónkban Marc Richir „Fenomenológiai vizsgálódásainak” IV. és V. köteteiben tárgyalt alapfogalmait és ezek előfeltevéseit, jelesül a fenomenalizációs sematizmust az individuációs ritmust és ezen fogalmak tisztását követően körvonalazható „fenomenológiai antropológiát” tesszük vizsgálódásaink tárgyának.

Schematismul fenomenalizării, ritmul individuării și antropologie fenomenologică la Marc Richir

În prezentarea noastră ne vom concentra pe tezele și presupuzițiile de bază din volumule IV și V din „Cercetările fenomenologice” ale lui Marc Richir în privința schematismului, ritmului și a unei posibile „antropologii fenomenologice”.

Drd. Gergely P. Alpár

(anul g3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Érvelési hibák a kortárs filozófiában

John Searle a *Beszédaktusok* c. könyvének egyik fejezetében három a kortárs filozófiában megjelenő érvelési hibára hívja fel a figyelmet. Ezek sorra a naturalista hiba, a beszédaktushiba és az állítással kapcsolatos hiba. Searle mindhárom hiba gyökerét a jelentés használatra való redukálására vezeti vissza. Előadásomban a Searle érveit vizsgálom meg, ugyanakkor olyan potenciális ellenérveket próbálok megfogalmazni, amelyek szembeállíthatók a searle-i elgondolással.

Greșeli de argumentare în filosofia contemporană

John Searle într-unul dintre capitolele cărții sale intitulată *Actele de vorbire* ne atrage atenția asupra trei greșeli de argumentare care apar în filosofia contemporană. Greșelile sunt următoarele: greșeala naturalistă, greșeala actului de vorbire și greșeala legată de afirmație. Conform lui Searle rădăcina acestor greșeli trebuie căutată în concepția de a reduce înțelesul cuvintelor la utilizarea acestora. În lucrarea de față voi analiza argumentele lui Searle și în același timp voi încerca să formulez potențiale contraargumente împotriva concepției sale.

Drd. Incze Evelyn Rebeka

(anul 2, prof. univ. dr. Veress Carol)

Cselekvés- és rendszerelmélet összekapcsolása a habermasi társadalomelméletben

A dolgozatomban elsősorban azokat a társadalomelméleti cselekvéstartományokat szeretném vizsgálni, melyek a társadalmi integráció szempontjából sajátos dinamikával rendelkeznek. Ezek kapcsán szembetűnő, ahogyan az individuális és kollektív cselekvések bizonyos esetekben strukturálisan meghatározott jelleget öltenek, ezáltal pedig társadalmi rendszerek (és alrendszerek) funkcionálisan leírt formális keretébe illeszthetők.

Habermas kétszintes, rendszer- és életvilág konstrukción alapuló társadalomelméletében különös relevanciát nyer az a szempont, mely szerint a nyilvánosság és a privátszféra a gazdasági, valamint az adminisztratív rendszerrel ellentétben nem írható le csupán médiumok köré szerveződő folyamatok közegeként. E meglátás viszonylatában előtérbe kerül a funkcionalizmus problémaköre, valamint a cselekvés- és rendszerelméleti mechanizmusok egymásból való levezethetőségének nehézségi pontjai is.

Conectarea teoriei acțiunii și a teoriei sistemelor în teoria socială a lui Habermas

În această lucrare aș dori să examinez în primul rând acele arii teoretice ale acțiunii sociale, care au o dinamică specifică pentru integrarea socială. În acest context este surprinzător faptul că acțiunile individuale și colective în unele cazuri sunt definite în mod structural și pot fi astfel integrate în cadrul formal al sistemelor (și subsistemelor) sociale.

În teoria socială duală a lui Habermas, bazată pe construirea sistemului și a lumii vieții iese în evidență faptul, că sectorul public și cel privat, contrar sistemului economic și administrativ, nu poate fi interpretat doar ca un mediu concentrat în jurul unor medii specifice. În urma acestei perspective se reflectă atât problema funcționalismului cât și dificultatea derivării mecanismelor acțiunii și teoriei sistemelor unul din celălalt.

Drd. **János Enikő**

(anul 2, prof. univ. dr. Egyed Péter)

Kriticizmus, intuición, értelem.

Henri Bergson hatása T. S. Eliot kritikai munkásságában

T. S. Eliot kriticizmusa folyamatos dialógusban és polemikus viszonyban mutatkozik Bergson filozófiájával. Előadásomban ismertetem Eliot és Bergson filozófiai gondolatainak közös pontjait és eltéréseit a valóság és a tapasztalat, az értelem és intuición mentén.

Bergson és Eliot szerint az élet észlelő eszköze az értelem. Az intuiciónnal kerekedhetünk felül a nehézségeken és ezzel a szubjektumot és az objektumot egymástól el nem különülve észleljük. A tudat úgy tűnik, Eliot szerint attól a világtól függ, ami cserében tőle függ, és sehol máshol nem találunk rá az eredetire és véglegesre.

Criticism, intuiție, intelect.

Influența filozofiei lui Henri Bergson în criticismul lui T. S. Eliot

Criticismul lui T. S. Eliot este în raport de dialog și polemică cu ideile filosofice a lui Henri Bergson. În disertația încerc să prezint punctele comune și de diferențe între temele filosofice a lui Eliot și Bergson.

Intelectul este un instrument de percepție al vieții. Intelectul ne dă la posibilitatea de-a depăși dificultățile prin percepția totodată al subiectului și al obiectului. Conștiința în viziunea eliotană, este dependent de realitatea, care, în schimb, depinde de conștiința însuși, și nu regăsim în nici-un parte originalul și definitivul.

Drd. **Karácsonyi Zsolt**

(anul 3, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A televízió és a semmi

Mi a televízió, miért semmivel telített? A válasz a tévé, mint tömegkommunikációs eszköz szerkezeti sajátosságaiban keresendő, és abban, hogy miközben újabb és újabb világokat hoz létre, ő maga is külön világ, más világok által létrehozott, csak a közvetítettségben tetten érhető jellemzőkkel.

Televiziunea și vidul

Ce este televiziunea, de ce are viziune, de ce e plin de neant? Răspunsul se poate găsi în structura specifică a televiziunii și în faptul: în timp ce continuă să aducă la suprafață, la viață noi și noi lumi, și televiziunea, ca formă mass-media se confirmă a fii o lume bine încheată de alte lumi, o lume care nu poate fii deslușit, doar prin noțiunile legate de transmisie.

Drd. **Kótai Levente Csaba**

(anul g1, prof. univ. dr. Egyed Péter)

Lelkiismeret az államban és a globalizált világban

A vesztfáliei béke következményei átrajzolták Európa politikai, kulturális és morális térképét. Létrejön egy olyan élettér, amelynek előterében a polgárság áll, mint az erősödő harmadik rend. Koselleck államelméletében a morálisan autonóm polgárság és a felvilágosult abszolutista uralkodó viszonya határozza meg a modern nemzetállam kialakulását.

Kissinger a huszadik és huszonegyedik századi világrend kialakulásának egyik előfeltételeként szintén a morálisan autonóm személyét jelöli meg. Ennek az embertípusnak az első komoly szerepvállalását szintén a vesztfáliei békéhez köti. Az előadásba a globalizáció úgy jelenik meg, mint egy sajátosan európai látásmódra épülő világrend, mely más világrend-elképzelésekkel kölcsönhatásban fejti ki hatását.

Conștiința în stat și în lumea globalizată

Consecințele păcii din Westphalia au transformat harta politică, culturală și morală a Europei. Apare un spațiu în care cetățenia se află în prima linie. În teoria lui Koselleck statul național modern se naște din contactarea cetățeniei și a absolutismului. În acest contact cetățenia biruiește o autonomie morală iar domnitorul reprezintă autonomia politică.

Kissinger marchează că în secolul XX și XXI individul care este autonom din punctul de vedere al moralității iarăși primește un rol principal, dar acum pe scena globalizării. În prezentarea mea globalizarea este doar unul dintre ordinele mondiale prezente, care sunt în interacțiune.

Drd. **Máté Adél**

(anul 1, prof. univ. dr. Veress Carol)

A demokrácia megújulási/megújítási lehetőségei a politikai részvétel alapján

A kortárs demokrácia igazi kihívása, hogy ne csak kormányzati formaként, hanem életmódként is létezzen. Az igazi politika ugyanis ott kezdődik, ahol megszűnnek a tradicionális jogcímek és a hatalom kisajátítása, s a polgárok demokratikus érzületére és részvételére épülő, dinamikus politikai élet alakul ki. Véleményem szerint a mai demokrácia problémája a politikai részvétel növelésével orvosolható, ugyanis ha a közügyeket a polgárok a magukénak is érzik, akkor nem csak érdekcsoportok, társaságok ellenőrizhetik a hatalmat, hanem az egyenlőség elveire épülő társadalom minden tagja részt vehet ebben. Kutatásom során ezt a problémát szem előtt tartva olyan életképes demokratikus participatív eljárásokat keresek, amelyek serkentik a polgárok közvetlen részvételét a politikai életben, s ezáltal elősegítik a hatalom decentralizációját.

Posibilitatea reînnoirii democrației pe baza participării politice

Adevărata provocare a democrației contemporane este ca ea să nu existe numai ca formă de guvernare ci și ca formă de viață. Adevărata politică începe acolo unde se termină drepturile tradiționale și exproprierea puterii și ia naștere o viață politică dinamică bazată pe simțul democratic și participarea cetățenilor. După părerea mea, problema democrației contemporane se poate rezolva prin sporirea participării politice. Dacă problemele civice sunt însușite de către cetățeni atunci nu numai grupuri de interese, companii domină puterea ci toți participanții societății civile pot participa în exercitarea puterii bazată pe principiul egalității. Pe parcursul studiului meu, având în vedere această problemă caut procedee viabile pentru motivarea participării masive a cetățenilor la viața politică contribuind în acest fel la descentralizarea puterii.

Drd. Molnár Péter

(anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Vágykonstellációk és ezek sorsa. Kojève és Lacan

Lacan ismert vágy-definiția sa conform *az ember vágya a Másik vágya*. A vágyat nem lehet egy konkrét metafizikai szubsztanciára visszavezetni, hanem az emberek alkotta világ működésének folyamánként, annak termékeként kell felfognunk. A vágyak e kölcsönös egymásra hatása hozza létre a szubjektumok által alkotott vágykonstellációkat, olyan együttállásokat, amelyekkel, a pszichoanalízis szerint, az intersubjektív viszonyok, vagy akár a társadalmi állapotok is, leírhatók. Gyakran felmerül, hogy e koncepció mögött Alexandre Kojève Hegel-olvasata áll, pontosabban annak központi eleme, a hegeli úr-szolga viszony, amelyet Kojève a mindenkori intersubjektív viszonyok modelljének szán, s amelyet végül egy történelemfilozófiai horizontba, a *történelem vége* gondolatának horizontjába illeszt be. Hogyan függ össze Kojève e modellje a lacani vágy-koncepcióval, illetve milyen megvilágításba kerül pszichoanalitikus perspektívából a *történelem végének* elmélete?

Constelații ale dorinței și soarta acestora. Kojève și Lacan

Conform definiției cunoscute lui Lacan, *dorința omului este dorința Celuilalt*. Dorința nu poate fi atribuită unei substanțe metafizice, ci este produsul unei interacțiuni ai subiecților, care alcătuiesc lumea umană. Această interacțiune reciprocă ale dorințelor creează constelații de dorințe, structuri, prin care, conform psihanalizei, se pot descrie relațiile intersubiective sau chiar și fenomene sociale. Acest concept al dorinței își are însă rădăcina în opera lui Alexandre Kojève, care în lucrarea sa intitulată *"Introducere în lectura lui Hegel"*, oferă o interpretare a lui Hegel concentrată pe dialectica stăpân și sclav, care o consideră un model al relațiilor intersubiective, și care va fi amplasată în orizontul unei filozofii a istoriei, mai exact în teoria *sfârșitului istoriei*. Care este relația între dorința lacaniană și modelul lui Kojève, respectiv cum arată teoria sfârșitului istoriei dintr-o perspectivă psihanalitică?

Drd. Péter János

(anul g1, prof. univ. dr. Veress Carol)

A Taichi elméleteinek értelmezései a Távol-Kelet–Nyugat közötti párbeszéd tekintetében

Kína nyitása után számos kínai mozgáskultúra terjedt el a nyugati világban, ezek közül kiemelkedő helyen található a Taichi mozgáskultúrája. Kutatásomban a Távol-Kelet–Nyugat közötti párbeszédet vizsgálom, a kínai mozgáskultúrák vonatkozásában. A Taichi elméleteinek számbavételekor több fontos kategóriáról beszélhetünk, mint a *Medication motion*, *Meditation motion*, valamint életfilozófiákról. A kutatásomban a Taichi ezen

elméleteinek az értelmezésével foglalkozom; a Kelet–Nyugat között zajló párbeszéd vizsgálatánál a hermeneutikai értelmezést részesítem előnyben.

Interpretarea teoriilor Taichiului în dialogul dintre Orientul Îndepărtat și Occident

După deschiderea din partea Chinei multe forme de mișcări se răspândesc în Occident, dintre care un loc important ocupă forma de mișcare al Taichiului. Consider important studiul dialogului dintre Orientul Îndepărtat și Occident în perspectiva artelor marțiale chinezești, precum este și în cazul Taichiul. Privind teoriile Taichiului se poate vorbi despre mai multe feluri de interpretare, ca *Medication motion*, *Meditation motion*, filosofii de viață. În cercetarea acestor teorii interpretarea hermeneutică ocupă un loc important.

Drd. Petki Pál

(anul g1, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A fundamentálontológiai igazságértelmezésben megfigyelhető ontológiai radikalizációk

A kimondottan igazságtematikus írásait megelőzően az igazság kérdését Heidegger a *Lét és időben* is vizsgálat tárgyává teszi, elsősorban a témában klasszikusnak számító megegyezés-elmélet kijelentés-igazságának elemzésére összpontosítva, amelynek során sajátos, fundamentálontológiai alapvetésű fenomenológiai értelmezési horizontot működtet. Az interpretáció tétje az igazságnak a hagyományos „szubjektum-objektum” hermeneutikai alapállást meghaladó, a jelenvaló lét világban-benne-létének „összetett fenomenalitása” fényében megragadható, eredendőbb fenomenalitásként való felmutatása.

Úgy ítélem meg, hogy ezekben a heideggeri fejtegetésekben egyfajta fokozódó, több lépésben megvalósuló ontológiai radikalizáció tendenciája fedezhető fel, amely a fundamentálontológiai-fenomenológiai értelmezési horizontba transzponált „megfelelés-igazság” fogalmát a jelenvaló lét létben-szituáltságának a kijelentésénél messzemenően fajsúlyosabb ontológiai státuszára való tekintettel értelmezi át, illetve ezen túlmenően a későbbi *létigazság* jelentésállományára utaló elemeket is tartalmaz.

Előadásomban alapvetően ezeknek az értelem-egységeknek a kimutatására teszek kísérletet.

Radicalizări ontologice identificabile în interpretarea fundamental-ontologică a adevărului

Înainte scrierilor axate propriu-zis pe tema adevărului, Heidegger abordează problema adevărului în principal în *Ființă și timp*, concentrându-se în primul rând asupra analizei conceptului clasic al adevărului-corespondență, dintr-un punct de vedere specific ontologiei fundamentale. Miza acestei interpretări o constituie considerarea adevărului drept caracteristică existențială a modului de situare a *Dasein*-ului în lume, ca atare drept fenomenalitate originară, dincolo de dihotomia subiect-obiect instituită în interpretările tradiționale.

Consider că în această analiză heideggeriană poate fi surprinsă un fel de radicalizare a conceptului tradițional de adevăr în direcția unei entități ontologice mai puternice, prin transformarea sensului noțiunii de adevăr din atribut propozițional în caracteristică esențială a modului de a fi a omului în lume, conținând totodată și elemente ale conceptului de adevăr al ființei, constituit ca atare mai târziu în gândirea heideggeriană.

În lucrarea mea mă voi referi în principiu la argumentarea celor de mai sus.

Drd. Rácz Norbert Zsolt

(anul 2, prof. univ. dr. Egyed Péter)

Aranyosrákosi Székely Mózes *Észtan* című művének elemzése

Az előadás és az azt követő tanulmány célja bemutatni Aranyosrákosi Székely Mózes filozófia tanárnak az 1843-ban megjelent *Észtan* (azaz *Metafizika*) című kötetét. A könyv deklarált módon hegeli szellemben kívánja bemutatni tárgyát, az ismertetés révén pedig a magyar Hegel-recepció egy sajátos állomását szeretnénk ismertetni. A kutatás révén szeretnénk betekintést nyerni a szöveg forrásaiba, az elsődleges hegeli szövegek használatába, valamint abba, hogy e könyv mi módon viszonyul a korábbi elsősorban német és magyar nyelven megjelent összefoglalásokhoz. A tágabb, doktori kutatás keretében a várt részeredmény által szeretnénk firtatni azt, hogy mikor, hogyan és kik által gyakorolt oly meghatározó hatást a magyar unitárius teológiára a 19. századi német idealizmus.

Analiza volumului intitulat „Észtan”, scris de către Aranyosrákosi Székely Mózes

Scopul prelegerii și mai apoi al studiului este prezentarea volumului intitulat „Észtan” (adică *Metafizică*) creat de profesorul de filosofie Aranyosrákosi Székely Mózes apărut în anul 1843. Cartea prezintă în mod declarat metafizica prin prisma hegelianismului, iar analiza volumului dorește să evoce o stație aparte a recepției maghiare a marelui filosof german. În decursul cercetării anterioare studiului dorim să găsim izvoarele primare hegeliene, totodată dorim să înțelegem în ce fel face uz de textele secundare germane și maghiare apărute mai curând. În prisma cercetării doctorale mai ample țelul propus este să înțelegem în ce fel, când și prin cine a avut o influență atât de importantă idealismul german asupra teologiei unitariene maghiare.

Drd. Szabó Tamás

(anul g2, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A nemzet fogalmának problematikája a rendszerváltás utáni magyar és román parlamenti vitákban

A kelet-közép-európai államok rendszerváltásának időszakában a politikai rendszerrel és a piactudással kapcsolatos problémák mellett a nemzet meghatározásának a kérdése is megjelent a politika napirendjén. A bemutató két szomszédos állam Magyarország és Románia parlamentjeiben lefolytatott, a nemzet meghatározása szempontjából lényegesebbnek tekintett viták áttekintésére tesz kísérletet és azt vizsgálja, hogy a magyar—román alapszerződésről, a státustörvényről, valamint a kettős-állampolgárságról szóló parlamenti vitákban megjelenő eltérő nemzetkonceptiók mennyiben befolyásolták a két állam viszonyát és az erdélyi magyar kisebbség helyzetét.

Problematica conceptului „națiune” în dezbaterile parlamentare din Ungaria și România după 1989

După schimbarea regimului comunist din Europa Centrală și de Est, pe lângă problemele legate de sistemul politic și de economie de piață a apărut și necesitatea redefinirii a conceptului de națiune pe agenda politică. Prezentarea de față încearcă să revizuiască dezbaterile parlamentare cele mai relevante din perspectiva definirii națiunii din Ungaria și România, două state învecinate și are în vedere examinarea măsurii în care diferite concepte în dezbaterile parlamentare, privind tratatul de bază româno—maghiară, legea statutului și dubla cetățenie, au influențat relațiile bilaterale și situația minorității maghiare din Transilvania.

Drd. Vincze Csilla

(anul 3, prof. univ. dr. Egyed Péter)

A spiritualitás és transzcendencia vallástól független megközelítése

Ahogy a transzcendens a vallásos eszmetörténet fundamentális fogalmaként vált ismertté, ugyanúgy a spiritualitást is hajlamosak vagyunk ledegradálni a természetfeletti erőkbe vetett hit gyakorlására. Különböző lélekértelmezések bemutatásával szeretnék rávilágítani arra az interdiszciplinárisan elfogadott tényre, hogy az ember alapvető jellemvonása a spiritualitás. Végül Viktor Frankl nézőpontjából mutatok rá arra, hogy miért olyan jelentős ez a szellemi rész, amely képessé teszi az embert az öntranszcendenciára.

Abordarea spiritualității și a transcendenței independent de religie

Așa cum transcendentul a devenit cunoscut ca concept fundamental al istoriei ideologice religioase, suntem înclinați, de asemenea, să degradăm spiritualitatea la exercitarea încrederii în forțele supranaturale. Prezentând diverse interpretări referitoare la problema sufletului, aș dori să scot în evidență faptul acceptat din punct de vedere interdisciplinar conform căreia spiritualitatea este o caracteristică fundamentală a omului. În final voi arăta din perspectiva lui Victor Frankl, de ce este atât de important acest element intelectual, care permite omului auto-transcendența.

Drd. Virginás Petru

(anul g1, prof. univ. dr. Egyed Péter)

Filmfesztivál-filozófia

A 2016. és 2017. évi kolozsvári TIFF nemzetközi filmfesztivál rendezvényein végzett résztvevői megfigyelésekre támaszkodva, a dolgozat az esztétikai tapasztalat mibenlétét az affektus, illetve affektum, valamint a szubjektum- és szubjektivitás filozófiai megközelítésein keresztül építi fel Félix Guattari és Gilles Deleuze egyes tanulmányai alapján, illetőleg az említett teoretikusok néhány kortárs recepciójának az alapos olvasás módszerén keresztül való összevetésével.

O filosofie a festivalului de film

Pornind de la cercetare participativă efectuată la edițiile din 2016 și 2017 ale TIFF (Festivalul Internațional de Film Transilvania), prezentarea abordează experiența estetică visavi de festival prin prisma teoriei afectului și a conceptelor de subiect și subiectivitate prezentate în câteva studii și cărți ale lui Félix Guattari și Gilles Deleuze, respectiv în câteva recepții contemporane ale acestora, printr-o comparație bazată pe lectură tip 'close reading'.

